

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 59/2014-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, sudcu Jána Lubyho a sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) v konaní o sťažnosti J. S., zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 698/2008, za účasti Okresného súdu Pezinok, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 698/2008 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Pezinok p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 698/2008 konal bez zbytočných prietáhov.

3. J. S. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktorú mu je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Pezinok je povinný uhradiť J. S. trovy konania v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Emílie Korčekovej, Novomeského 25, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. novembra 2013 doručená sťažnosť J. S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 698/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza:

«V konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod č. k. 4 C 698/2008 má sťažovateľ postavenie odporcu a to od 28. 11. 2006 (konanie pôvodne začaté na Okresnom súde Bratislava III pod č. k. 40 Ro 2906/06...).

Za priet'ahy v konaní zavinené reorganizáciou súdnictva a pasivitu Okresného súdu Bratislava III od 28. 11. 2006 do 31. 12. 2007 sťažovateľ nezodpovedá.

Obdobne sťažovateľ nezodpovedá za neefektívne konanie Okresného súdu Bratislava III, nerozhodnutie vo veci samej do postúpenia veci Okresnému súdu Pezinok – porušovateľovi.

V konaní vedenom pod č. k. 4 C 698/2008 však porušovateľ v dôsledku vlastných pochybení a neefektívneho konania nebol schopný meritórne rozhodnúť a to nielen o nároku uplatnenom navrhovateľom M. K., dokonca odignoroval konanie o vzájomnom návrhu sťažovateľa zo dňa 19. 08. 2009, o ktorom taktiež ani ku dňu podania tejto sťažnosti ústavnému súdu nerozhodol.

Posledné kontradiktórne pojednávanie sa uskutočnilo vo veci č. k. 4 C 698/2008 dňa 16. 11. 2012... Pojednávanie stanovené na deň 05. 04. 2013 bolo súdom odročené (na neurčito, pozn.).

V konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod č. k. 4 C 698/2008 podal sťažovateľ (odporca) dňa 19. 08. 2009 vzájomný návrh, ktorým si voči navrhovateľovi (M. K.) uplatnil nárok na zaplatenie sumy 25.559,31 € s úrokom z omeškania 9,5 % ročne od 01. 01. 2007 do zaplatenia nemajetkovú ujmu 5.000,- € a trovy konania...

Porušovateľ o vzájomnom návrhu sťažovateľa efektívne nekonal od 19. 08. 2009 a to až do dňa 04. 02. 2013, kedy uznesením č. k. 4 C/698/2008-90 vylúčil vzájomný návrh sťažovateľa na samostatné konanie bez vyčkania jeho právoplatnosti...

Teda porušovateľ až po viac ako 3,5 roku nekonania o vzájomnom návrhu: „Dospel k záveru, že ide o veci, ktoré sa nehodia na spojenie a prejednanie v jednom konaní a preto podľa §-u 97 ods. 2 O. s. p. vzájomný návrh odporcu vylúčil na samostatné konanie“ – odcitované arbitrárne odôvodnenie uznesenia č. k. 4 C/698/2008-90 vydané porušovateľom dňa 04. 02. 2013.

O vylúčenom vzájomnom návrhu súd nekoná plynulo, doposiaľ nevypočul účastníkov konania a ani meritórne nerozhodol, keď prvý termín pojednávania vytýčil až na 22. 11. 2013... a to v novom konaní vedenom pod č. k. 10 C 33/2013.»

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok č. k. 4 C 698/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Pezinok v konaní č. k. 4 C 698/2008 sa prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. J. S. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 6.500,- € (slovom šesťtisícpäťsto euro), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. J. S. priznáva úhradu trov konania v sume 269,58 € (slovom: dvestošesťdesiatdeväť euro a 58/100 centov), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. Emílie Korčekovej, do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu. “

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť uznesením č. k. IV. ÚS 59/2014-14 z 30. januára 2014 prijal na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 11. februára 2014 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti, ako aj k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 20. februára 2014 (č. Spr. 3055/2014, doručenom ústavnému súdu 26. februára 2014) okrem iného uviedol, že zasiela ústavnému súdu vyjadrenie zákonného sudcu k sťažnosti, s ktorým sa stotožňuje.

Zákonný sudca vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol:

„Sťažnosť je založená na týchto skutkových tvrdeniach:

1. Zavinené prietahy v konaní v dôsledku reorganizácie súdnictva a pasivita Okresného súdu Bratislava III.

2. Pochybenia a neefektívne konanie pod sp. zn. 4 C/698/2008, posledné meritórne pojednávanie sa uskutočnilo dňa 16. 11. 2012 a pojednávanie dňa 05. 04. 2013 bolo odročené na neurčito.

3. Konanie o vzájomnom návrhu je neefektívne, keď od jeho podania dňa 18. 08. 2009 až do 04. 02. 2013 o ňom nekonalo.

4. O vylúčenom vzájomnom návrhu súd nekoná plynulo a doposiaľ nevypočul účastníkov konania.

K uvedeným námietkam uvádzam nasledujúce stanovisko.

Ad 1. K uvedeným skutočnostiam sa nemôžem vyjadriť.

Ad 2. Návrh vo veci samej bol podaný dňa 28. 11. 2006. Vec bola odstúpená Okresnému súdu Pezinok dňa 14. 02. 2007. Vec bola dňa 14. 02. 2007 pridelená sudkyňi JUDr. I. D., pričom zmenou rozvrhu práce na rok 2008 bola dňa 27. 03. 2008 pridelená sudcovi JUDr. P. R. Vo veci bolo na deň 13. 05. 2009 určené pojednávanie, ktoré odročené z dôvodu žiadosti sťažovateľa (nedodržanie lehoty na prípravu a kolízia), pojednávanie dňa 17. 06. 2009 odročené z dôvodu žiadosti sťažovateľa (zdravotný stav). Spis bol dňa 11. 01. 2010 pridelený sudkyňi JUDr. P. P. Pojednávanie dňa 27. 07. 2010 odročené z dôvodu žiadosti sťažovateľa (praceneschopnosť). Spis dňa 21. 01. 2011 pridelený sudcovi JUDr. R. M. Pojednávanie dňa 18. 11. 2011 odročené z dôvodu žiadosti sťažovateľa (praceneschopnosť), pojednávanie dňa 09. 03. 2012 odročené z dôvodu žiadosti sťažovateľa (praceneschopnosť), pojednávanie dňa 13. 06. 2012 odročené z dôvodu žiadosti sťažovateľa (kolízia), na pojednávaní dňa 16. 11. 2012 bol prednesený návrh a vypočutý odporca. Pojednávanie dňa 05. 04. 2013 odročené na neurčito z dôvodu podaného odvolania proti uznesení o vylúčení vzájomného návrhu na samostatné konanie. Pojednávanie dňa 20. 11. 2013 odročené z dôvodu žiadosti sťažovateľa (praceneschopnosť). Pojednávanie dňa 19. 02. 2014 odročené z dôvodu žiadosti sťažovateľa (praceneschopnosť).

Ak súd (porušovateľ) v dôsledku vlastných pochybení a neefektívneho konania nebol schopný meritórne rozhodnúť, tak s poukazom na vyššie uvedené môže byť za neefektívne a chybné konanie súdu jedine vyhodnotenie dôvodov pre odročenie pojednávania. Chybným a neefektívnym však môže byť iba v tom prípade, že dôvody pre odročenie pojednávania neexistovali. Dôvody však boli vždy na strane odporcu, teda iba on sám vie, či tieto skutočne existovali, teda či účelovo súd zavádzal alebo uvádzal pravdu. Súd nenesie žiadnu zodpovednosť za zdravotný stav sťažovateľa, pričom mohol konanie podľa § 109 ods. 2 písm. a) OSP prerušiť.

Ad 3. V dôsledku skutočností uvedených k bodu 2. nemôže byť logicky neefektívnym ani konanie o vzájomnom návrhu. Návrh bol doručený protistrane, sťažovateľ bol oslobodený od súdneho poplatku, pričom k návrhu mohol byť vypočutý až na pojednávaní

vo veci, ktoré sa doposiaľ podarilo vykonať iba jediný krát, a to opäť zdôrazňujem, pre dôvody na strane sťažovateľa.

Ad 4. Súd k vzájomnému návrhu v konaní pod sp. zn. 4 C/698/2008 na pojednávaní vypočul účastníkov k podanému návrhu na začatie konania. Časové možnosti súdu v dôsledku neprimeraného zaťaženia oproti iným súdom neumožňujú prejednať vec na pojednávaní dlhšom ako jedna hodina. Ak by na strane sťažovateľa nenastali opäť prekážky pre prejednanie veci nepochybne y mal možnosť byť vypočutý aj k svojmu vzájomnému návrhu.

K úkonom o vylúčenom návrhu na samostatné konanie vedený pod sp. zn. 10 C/33/2013 sa nevyjadrujem nakoľko sťažnosť smeruje k porušeniu práva iba v konaní pod sp. zn. 4 C/698/2008.

Sťažovateľovi nemôže byť poskytnutá právne ochrana v konaní pred ústavným súdom, nakoľko k porušeniu práva sťažovateľa nedošlo.“

Predseda okresného súdu vo svojom stanovisku uviedol, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Sťažovateľ vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu zo 4. marca 2014 (doručenom ústavnému súdu 10. marca 2014) tiež uviedol, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci prijatej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom namietaného konania okresného súdu je rozhodovanie o návrhu navrhovateľa, ktorým sa domáha proti sťažovateľovi zaplata sumy 16 014 Sk s príslušenstvom za vykonané právne služby. Konanie bolo pôvodne začaté v roku 2006 na Okresnom súde Bratislava III a od 14. februára 2007 je v dôsledku reorganizácie súdov vedené okresným súdom pod sp. zn. 4 C 698/2008. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a ktorá nevykazuje znaky faktickej ani právnej zložitosti. Po viac ako siedmich rokoch od začatia konania nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté, čo v okolnostiach danej veci (povaha konania) ústavný súd považuje za neprimerane dlhý čas konania.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ sa nezúčastnil na desiatich pojednávaniach nariadených okresným súdom. Hoci svoju účasť vždy vopred ospravedlnil, resp. požiadal okresný súd o odročenie nariadených pojednávaní zo zdravotných dôvodov (práceneschopnosť), ústavný súd zastáva názor, že jeho správanie malo značný negatívny vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Z predloženého spisu, zo sťažnosti, ako aj z vyjadrenia predsedu okresného súdu ústavný súd zistil nasledujúci priebeh konania:

Návrh žalobcu na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 16 014 Sk s príslušenstvom proti sťažovateľovi bol Okresnému súdu Bratislava III doručený 28. novembra 2006. Okresný súd Bratislava III vydal 30. novembra 2006 platobný rozkaz sp. zn. 40 Ro 2906/2006 na zaplatenie istiny s príslušenstvom. Sťažovateľ podal proti uvedenému platobnému rozkazu 28. decembra 2006 odpor. Okresný súd Bratislava III uznesením sp. zn. 40 Ro 2906/2006 z 5. januára 2007 sťažovateľovi uložil, aby zaplatil súdny poplatok za podaný odpor. Sťažovateľ požiadal 12. februára 2007 o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd Bratislava III ďalej postúpil 14. februára 2007 predmetnú vec okresnému súdu 14. februára 2007; bola jej pridelená sp. zn. 4 C 698/2008.

Sťažovateľ predložil 2. februára 2009 okresnému súdu návrh na zabezpečenie dôkazu. V období od 2. apríla 2009 do 2. septembra 2009 okresný súd „neúspešne“ nariadil 2 pojednávania, ktoré boli odročené predovšetkým z dôvodu sťažovateľovej neúčasti ospravedlnenej opakovane jeho chorobou, resp. zhoršením zdravotného stavu.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 19. augusta 2009 vzájomný návrh, ktorým sa domáhal proti navrhovateľovi, aby mu súd uložil zaplatiť sumu 25 559,31 € s úrokom z omeškania 9,5 % ročne od 1. januára 2007 a aby zamietol jeho návrh. Navrhovateľ sa vyjadril k vzájomnému návrhu 9. apríla 2010 tak, že ho žiadal zamietnuť.

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 698/2008-153 z 24. marca 2010 rozhodol o tom, že sťažovateľovi priznáva oslobodenie od súdnych poplatkov vo veci samej (návrh podaný

12. februára 2007 ešte Okresnému súdu Bratislava III) i v konaní o vzájomnom návrhu z 19. augusta 2009.

Na pojednávaní okresného súdu, ktoré sa uskutočnilo 16. novembra 2012, bol prednesený návrh navrhovateľa na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov a bol vypočutý sťažovateľ ako odporca v napadnutom konaní.

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 698/2008-90 zo 4. februára 2013 vylúčil vzájomný návrh sťažovateľa na zaplatenie sumy 25 559,31 € s úrokom z omeškania 9,5 % ročne od 1. januára 2007 do zaplatenia, primeraného finančného zadosťučinenia 5 000 € a trov konania na samostatné konanie. Proti tomuto uzneseniu sa sťažovateľ 14. marca 2013 odvolal s tým, že žiadal, aby odvolací súd predmetné uznesenie zrušil, pretože trpí vadou, keďže okresný súd je podľa jeho názoru o vzájomnom návrhu (z 19. augusta 2009) povinný konať a rozhodnúť, a nie ho vylúčiť na samostatné konanie.

Okresný súd nariadil pojednávanie na 5. apríl 2013, ktoré 15. marca 2013 odročil na neurčito z dôvodu odvolania podaného sťažovateľom.

Spis okresného súdu bol Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) doručený 19. apríla 2013 na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu č. k. 4 C 698/2008-90 zo 4. februára 2013. Krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 8 Co 253/2013-103 z 28. júna 2013 tak, že odvolanie sťažovateľa odmietol.

Pojednávanie nariadené na 20. november 2013 bolo odročené z dôvodu ospravedlnenej neúčasti sťažovateľa zo zdravotných dôvodov na 19. február 2014. Po ospravedlnení sťažovateľa okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 7. máj 2014.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie

efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd nemohol akceptovať argumenty uvedené vo vyjadrení zákonného sudcu vo veci, že „časové možnosti súdu v dôsledku neprimeraného zaťaženia oproti iným súdom neumožňujú prejednať vec na pojednávaní dlhšom ako jedna hodina. Ak by na strane sťažovateľa nenastali opäť prekážky pre prejednanie veci nepochybne by mal možnosť byť vypočutý aj k svojmu vzájomnému návrhu.“, ako aj to, že vo veci dosiaľ konali štyria zákonní sudcovia na základe zmien v rozvrhu práce okresného súdu. V uvedenej súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalší počet pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010), vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania (viac ako sedem rokov), uzavrel, že v namietanom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 698/2008, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené, došlo predovšetkým jeho neefektívnou činnosťou k zbytočným prietahom v konaní, a to

- v období od doručenia návrhu 14. februára 2007, keď mu vec napadla v rámci reorganizácie súdov, až do nariadenia prvého pojednávania vo veci na 13. máj 2009,

- od 19. augusta 2009 do 19. februára 2014, najmä v súvislosti s prípravou a zabezpečovaním pojednávaní, ako aj s prihliadnutím na opakovanú neúčast' sťažovateľa na týchto pojednávaniach, s osobitným zreteľom na dĺžku rozhodovania o oslobodení sťažovateľa od súdnych poplatkov (od 12. februára 2007 do 24. marca 2010) a na dĺžku rozhodovania o jeho vzájomnom návrhu (od 19. augusta 2009 do 4. februára 2013),

a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 698/2008 konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáha finančného zadosťučinenia 6 500 €, ktorého priznanie odôvodňuje takto:

„V súlade s konštantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Apisella vs Taliansko) sťažovateľ požaduje priznať ústavným súdom primerané finančné zadostučinenie titulom mu vzniknutej morálnej ujmy v dôsledku neistoty o výsledok základného konania ako aj nekonania o vzájomnom návrhu a to vo výške 6.500,- € (z toho neefektívne konanie o vzájomnom návrhu sťažovateľa za viac ako 4 roky) a tým zapríčinených preťahov porušovateľom nie vinou sťažovateľa.

Uplatnená majetková ujma vyplýva z pocitu bezmocnosti, beznádeje a neistoty sťažovateľa o výsledok oboch konaní, morálnej ujmy, významu veci pre sťažovateľa, ako aj zjavného marenia včasného meritórneho rozhodnutia v oboch veciach vzájomne súvisiacich.“

Cieľom finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadostučinenia. Pri určení finančného zadostučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 4 C 698/2008, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu (opakovanú neúčast' sťažovateľa na nariadených pojednávaniach, ale aj skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľa nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené), ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € sťažovateľovi za primerané finančné zadostučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania,

aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ si uplatnil nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby v sume 269,58 €, keď vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s relevantnými ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v požadovanej sume 269,58 € (ktorá bola nižšia ako suma 275,94 € vypočítaná za dva úkony vykonané v roku 2013).

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezou uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2014